

YTTRANDE

2016-11-22

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Ds 2016:37

Departementspromemorian Åldersbedömning tidigare i asylprocessen (Ds 2016:37)

Inledning

Rörelsen #vistårinteut Tranås består av professionella och frivilliga som möter ensamkommande unga i sina uppdrag. Vi vill härmed avge ett yttrande när det gäller departementspromemorian Åldersbedömning tidigare i asylprocessen (Ds 2016:37).

I Tranås har drygt en procent av kommuninnevånarna undertecknat det nationella upprop som var starten till rörelsen #vistår inte ut, ett uttryck för ett starkt lokalt engagemang i de frågor rörelsen driver. Även här har ungdomar skrivits upp i ålder av Migrationsverket, hittills i år nio ungdomar. Vetskapen om vad som sker påverkar ungdomarnas psykiska hälsa mycket negativt. De vet att även de hastigt kan tvingas lämna det stabila boendet på hvb-hemmet för ett anläggningsboende, som de sällan får en positiv bild av från vänner som flyttat dit. Socialtjänsten har som regel heller inte haft möjlighet att förbereda ungdomarna för att klara ett eget boende.

I Tranås bor nu en ung man, 16 år gammal, som 2014 på sitt asylkvitto fick sin ålder uppskriven med 3 år och därför inte placerades i familjehem utan i ett hvb-hem. Trots intyg från många håll ändrades inte hans ålder i samband med beslut om permanent uppehållstillstånd. Sedan han lyckats få kontakt med sin mor sändes handlingar som bekräftade den ålder han uppgivit. En omständlig procedur vidtog, och efter att Skatteverket beslutat att skriva ner hans ålder, tilldelades han så småningom en särskilt förordnad vårdnadshavare.

Sammanfattning

Förslaget rymmer en del positiva skrivningar, till exempel att åldersbedömning blir möjlig att överklaga separat och att barn, även om de saknar identitetshandlingar, kan ses som barn (7.1, s. 35).

Vi är däremot djupt oroliga över och kritiska över följande:

Migrationsverket kan ta beslut om ålder för personer som i registreringssamtalet uppger att de är ensamkommande unga men som enligt tjänstemän på Migrationsverket ses som *uppenbart* äldre än 18 år. Dessa personers ålder räknas inte som ändrad och beslutet kan därmed inte överklagas. Vi anser att det finns risk för godtyckliga bedömningar. Förfaringssättet ger ett stort mått av rättsosäkerhet genom att

- Det till stora delar bygger på föreställningar att det går att se på en person hur gammal den är alternativt att det finns genetiska särdrag som kännetecknar den sökandes härkomst i kombination med kulturellt betingade drag. Vår erfarenhet är att det kan råda mycket delade meningar om vad som är "uppenbart".
- De barn som uppfattas som uppenbart äldre än vad de egentligen är inte kommer att inkluderas i barnrättsperspektivet och därmed kommer att förnekas de rättigheter som alla andra barn har. De riskerar då att bli utnyttjade på olika sätt (se till exempel paragraf 32-36 och 38 i barnkonventionen), både i Sverige och vid eventuell utvisning. Detta är något som skrivningarna är till för att hindra men som istället motverkar sitt eget syfte.
- Barn som uppfattas som uppenbart äldre än 18 år inte kommer att kunna överklaga beslutet separat. Det innebär att ett allt för stort ansvar läggs på den enskilda tjänstemannen att fatta rätt beslut vid tillfället, ett beslut som kan innebära fara för barnets liv. Även för tjänstemännen är överklagande en extra säkerhet.
- Tidiga åldersbedömningar utan utredning kan ge utrymme för systematiska åldersuppskrivningar av minderåriga barn till vuxna vid registreringen - kanske för att spara tid och pengar. I praktiken skulle det kunna innebära att vissa barn ställs utanför det mottagande och asylbedömning som barn har rätt till.

Baserat på de skäl vi angivit ovan motsätter vi oss skarpt de här skrivningarna i lagändringarna eftersom vi menar att rättsosäkerheten ökar kraftigt för ensamkommande unga asylsökande som är barn men som enligt Migrationsverket uppenbart är äldre än 18 år.

För rörelsen #vistårinteut:s räkning har vi som talespersoner sammanfattat de synpunkter som lyfts i dialog med sympatisörer och medlemmar.

Vänligen,
#vistårinteut Tranås genom

Ulla Hälleråd
God man